

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT I TERRITORI

240994 *Resolució del president de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears per la qual es formula l'informe d'impacte ambiental sobre el projecte refós de Parc Fotovoltaic Gorila. Pol. 44 Parc. 281 i 282. T.M. Llucmajor (166a/2020)*

Vist l'informe tècnic amb proposta de resolució de dia 2 de juny de 2021, i d'acord amb l'article 10.1.a) del Decret 4/2018, de 23 de febrer, pel qual s'aproven l'organització, les funcions i el règim jurídic de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears (CMAIB) (BOIB núm. 26 de 27 de febrer de 2018),

RESOLC FORMULAR:

L'informe d'impacte ambiental sobre el projecte refós de Parc Fotovoltaic Gorila. Pol. 44 Parc. 281 i 282. T.M. Llucmajor, en els termes següents:

1.Determinació de subjecció a avaluació ambiental i tramitació

Segons l'article 14.2 de la Llei 12/2016, d'avaluació ambiental de les Illes Balears, han de ser objecte d'avaluació d'impacte ambiental simplificada els projectes inclosos en l'annex II d'aquesta llei o la llei 21/2013, de 9 de setembre, d'avaluació ambiental.

El projecte que s'avalua està inclòs al grup 2.6 "Instal·lacions amb una ocupació total de més de 2 ha situades en sòl rústic a les zones d'aptitud mitjana del PDS d'energia".

Per tant, com a projecte subjecte a avaluació ambiental simplificada li són aplicables els articles 45 a 48 del capítol II, secció 2a de la Llei 21/2013, així com el compliment de les prescripcions de l'article 17 de la Llei 12/2016, de 17 d'agost, d'avaluació ambiental de les Illes Balears que li siguin d'aplicació.

2.Descripció i ubicació del projecte

L'objecte del projecte és la construcció d'un parc fotovoltaic de 61.253 m² situat a la finca Bennoc, polígon 44 parcel·les 281 i 282 de Llucmajor. Està format per 9.100 mòduls, un transformador compacte i 22 inversors i bateries i una línia elèctrica subterrània a 15 kV de 4,32 km que anirà principalment per servituds públiques. Tindrà una potència instal·lada de 5 MWp (3,183 Mw n) i una producció de 9.975 Mwh/any. L'entitat promotora és FOTOVOLTAICA GORILA, S.L., SL amb CIF: B-67430009.

El projecte es troba en sòl rústic general SRG. No afecta al LIC ES5310037, Basses de la marina de Llucmajor, ni a cap espai de rellevància ambiental definit a la Llei 5/2005, de 26 de maig LECO (ENP i XN2000), ni a la LEN (Llei 1/91, de 30 de gener). La instal·lació fotovoltaica Gorila s'ubicarà als sementers destinats a cultiu de herbacis de secà.

La zona no està afectada per Àrees de Prevenció de Riscos (APRs), tot i que té una vulnerabilitat d'aqüífers moderada. La zona boscosa que està a la parcel·la està afectada per una àrea de protecció d'incendis (APR_I) de el Pla Territorial insular i està classificada també com a zona ZAR (Zona d'Alt risc d'incendi).

A la finca objecte d'estudi no es troben jaciments arqueològics ni elements patrimonials catalogats. Si bé en la possessió de Bennoc, fora de la zona d'estudi, apareix un element catalogat per l'Ajuntament de Llucmajor, l'Aljub de Bennoc (LLC_894), inclòs en el catàleg de l'ajuntament de Llucmajor, encara que no es veurà afectat per la implantació de la Planta Fotovoltaica ni per la línia d'evacuació d'energia.

La parcel·la objecte d'estudi es veu travessada per dos tálvegs que són objecte d'estudi d'inundació. A la zona hi dos avencs.

3.Avaluació dels efectes previsibles

L'alternativa escollida no està prou justificada respecte de les altres presentades. Alguns impactes no s'han tingut en compte o estan infravalorats, per la qual cosa no es pot assegurar que no es produeixin impactes associats a l'alternativa escollida.

Per avaluar els impactes s'ha utilitzat el mètode de la matriu d'interaccions on s'indiquen els factors ambientals afectats i les accions impactants del projecte. Es realitza la matriu d'impactes i la matriu d'importància, on la importància de cada impacte es calcula en funció de

diverses variables. Un cop valorats individualment els efectes sobre el medi, es pot calcular la magnitud de l'impacte potencial o original. Els impactes queden qualificats com: Compatible (1 – 2), Moderat (3-5), Sever (6-8) o Crític (9 – 10). Finalment es presenta la valoració final de l'impacte residual un cop aplicades in situ totes les mesures de prevenció i correcció. Pràcticament tots els impactes són compatibles.

Es presenten unes fitxes per a cadascun dels impactes on es caracteritza l'afecció i es valora l'impacte abans i després de les mesures. No queda clar d'on surten els valors assignats i la valoració del impacte residual. Es presenten també diverses taules on és complex veure les ponderacions realitzades. S'hauria de presentar el full de càlcul per veure de forma més fàcil d'on surten els càlculs.

S'afirma que la PFV Gorila es projecta en un espai amb una vegetació de baix valor biològic (camps de cultiu herbacis en secà), però no indiquen que està parcialment envoltat per zona boscosa, de pineda, matoll i ullastres. En aquest sentit, l'impacte sobre la vegetació està infravalorat perquè no indica quanta superfície i peus arboris s'han de tallar i desbrossar, tant a la instal·lació de les plaques com a la franja de 30 m, per evitar la propagació del foc. Per poder avaluar correctament aquest impacte s'haurà d'aportar aquesta informació.

A l'annex d'incidència paisatgística s'indica que es troben exemplars d'ullastre (*Olea europaea* L. Var. *sylvestris*), garrofer (*Cetronia siliqua*), pi blanc (*Pinus halepensis*) i llentiscle o mata (*Pistacia lentiscus*). Aquests exemplars de mitjana presenten una alçada de 4/6 metres, però en alguns casos superen els 10 metres.

Al final del document s'indica que l'afecció a la vegetació és nul·la, ja que es substituiran els cultius de valor biològic baix (cultiu herbaci de secà), per nous cultius de valor biològic baix, destinats a farratges de ramaderia ovina. No es detalla a què es refereix exactament aquesta mesura, que no es torna a indicar a l'apartat corresponent, però valorar que l'afecció a la vegetació és nul·la sense indicar clarament la superfície i tipus i peus arboris afectats, no es troba correcte.

En relació a la fauna, s'indica que atès el grau d'amenaça cal considerar especialment: el gripau balear (*Bufo balearicus*), el Milà reial (*Milvus milvus*) i la tortuga mediterrània (*Testudo Hermanni*). No es comenta que a uns 700 m hi ha una ZEPA i per tant, no es valora l'impacte del PFV sobre les aus.

En relació al Milà reial s'indica que la principal amenaça és l'electrocució a les esteses de la xarxa. Informen que el fet de què la línia sigui soterrada no incrementa la pressió sobre aquesta espècie. En aquest sentit, s'hauria d'indicar si està prevista una nova torre de connexió, si tindrà les proteccions necessàries i indicar si el fet d'instal·lar les plaques properes a zones boscoses afecta a les aus en algun sentit, com disminuir les àrees de campeig, etc.

La zona arbòria suposa un hàbitat per a moltes espècies i no s'ha valorat de forma clara com afecta la fragmentació de l'hàbitat i l'efecte barrera per a la fauna pel tancament perimetral del PFV.

En relació a la construcció de la línia de 4 km es valora l'efecte temporal sobre la infraestructura viària, i també es valora com a sostenible. No s'indica quines accions s'hauran de prendre per a construir la línia, especialment llarga, ni la duració prevista (obertura de rases, amplada de les rases, desbrossaments previstos, afecció a la població, al trànsit, etc), és a dir, no es valora l'impacte real.

En la descripció i valoració dels efectes sobre el paisatge, no es fa referència a les conclusions de l'estudi paisatgístic. S'indica que el PFV té un impacte temporal, tot i que aquest dura 30 anys com a mínim. Es valora la pèrdua de qualitat visual com impacte moderat durant la construcció i com a compatible durant el funcionament. No es valora l'efecte de la desaparició del camp conreable per la construcció dels PFV.

Per altra banda, l'estudi paisatgístic indica que es faran reforçaments allà on no hi hagi la zona arbòria, però no s'indica clarament on. S'haurà de presentar un plànol indicant on es reforçarà la pantalla vegetal prevista. S'ha de presentar també una simulació abans i després d'implementar la barrera vegetal amb l'alçada correcta.

En relació als efectes sinèrgics i acumulatius s'indica que no hi ha projectes existents o projectats d'instal·lacions fotovoltaïques en l'entorn i, per tant, no hi ha efectes sinèrgics. Tot i això, després es comenta que, a l'ANNEX I: ESTUDI D'INCIDÈNCIA PAISATGÍSTICA, s'ha avaluat la visibilitat actual i potencial amb altres parcs fotovoltaïcs en un radi de 7 km, i el resultat és que des d'aquests parcs no és possible veure el PFV Goril·la. S'haurien d'indicar clarament els parcs i les distàncies entre ells atès que al plànol presentat no es pot veure amb claredat.

Es presenten mesures preventives, correctores o compensatòries.

El projecte per a la instal·lació de la planta fotovoltaïca Goril·la presenta annex un Estudi de Generació de Residus, que se centra prioritàriament en la construcció de la planta. L'estudi abasta des de l'estimació dels residus que es produiran fins a la gestió que es farà dels mateixos o les mesures de prevenció i costos associats.

S'haurà de descriure clarament quina és la gestió prevista per a les plaques i per a les bateries.

4. Consultes a les administracions públiques afectades i persones interessades

D'acord amb l'article 46 de la Llei 21/2013, s'han consultat les següents administracions: Ajuntament de Llucmajor, DI de Territori, Paisatge, Urbanisme i Medi ambient, Servei d'Ordenació del territori i Urbanisme de la DG de Territori i Paisatge, DG de RRHH, DI de Patrimoni, Servei de Gestió Forestal i Servei de Protecció d'Espècies, Servei de canvi climàtic i atmosfera, Servei d'Agricultura i Servei de Reforma i desenvolupament agrari i Amics de la Terra i Terraferida.

El Servei de Canvi Climàtic, el Servei de reforma i desenvolupament agrari i el Servei de Protecció d'Espècies informen favorablement.

L'informe del Servei tècnic d'ordenació del territori i d'urbanisme informa favorablement amb els condicionants següents:

- Cal incloure en el projecte la plantació i manteniment de les barreres vegetals que completin les existents, en aquelles zones del parc que no confronten amb masses boscoses per tal d'assegurar el mínim impacte paisatgístic de la instal·lació. Aquesta barrera hauria d'estar formada per espècies vegetals autòctones, arbòries i arbustives, preferentment presents en l'entorn i de baix requeriment hídric
- Cal modificar la ubicació proposada de les edificacions destinades a magatzem i contenidor de bateries, sempre que sigui tècnicament viable per al funcionament del parc, en altres zones més allunyades del camí, menys visibles, per tal de reduir l'impacte paisatgístic de la instal·lació
- Cal modificar la instal·lació de coberta inclinada amb quatre aiguavessos de les edificacions destinades a CMM i CT, per una coberta inclinada amb teula àrab d'un aiguavés, per tal de millorar la integració paisatgística d'aquesta edificació en el seu entorn
- Cal modificar la trama metàl·lica del tancament del parc per una malla metàl·lica ampla, per tal de donar compliment a la norma 22 del PTIM referent a les condicions d'integració paisatgística i ambiental
- Seria convenient estudiar la possible rehabilitació de l'edificació agrícola existent, complint les condicions de la norma 22 del PTIM per tal d'utilitzar-la com a magatzem i reduir l'impacte paisatgístic del parc

L'Informe de l'Ajuntament informa que les línies d'evacuació plantejades són excessivament llargues (uns 4,5 Km) cosa que penalitza greument el ferm dels camins municipals per on es desenvolupa, a part d'hipotecar la secció dels vials per a la implantació d'altres serveis. Demana justificar que la solució presentada és la de menor impacte en domini públic. A més indica una sèrie condicionants en relació a les xarxes soterrades d'energia elèctrica en sòl rústic i de la instal·lació de casetes de centres de transformadors i convertidors.

L'Informe del Servei d'Agricultura (14/4/21) que indica que es tracta d'un terreny que actualment té, i ha tingut, un ús agrari i està en producció, amb una productivitat típica de aquesta zona de Llucmajor, per les seves característiques és apte per a ús agrari més intensiu (amb fruiters de secà) o alternatiu amb plantació de nous cultius no tradicionals i/o per una explotació mixta agrícola i ramadera, raó per la qual s'informa DESFAVORABLEMENT. Per aquesta raó, caldrà revisar la viabilitat del projecte.

5. Anàlisi dels criteris de l'annex III de la Llei 21/2013

S'han analitzat el criteris de l'annex III de la Llei 21/2013, d'avaluacions ambientals, i es preveu que el projecte pot tenir efectes significatius sobre el medi ambient, en concret:

1. Característiques del projecte: L'objecte del projecte és la construcció d'un parc fotovoltaic de 61.253 m² situat a la finca Bennoc, polígon 44 parcel·les 281 i 282 de Llucmajor. Està format per 9.100 mòduls, un transformador compacte i 22 inversors i bateries i una línia elèctrica subterrània a 15 kV de 4,32 km que anirà principalment per servituds públiques. Tindrà una potència instal·lada de 5 MWp (3,183 Mw n) i una producció de 9.975 Mwh/any. L'entitat promotora és FOTOVOLTAICA GORILA, S.L., SL amb CIF: B-67430009. El pressupost d'execució material és de 3.401.070 €. El temps previst de fase d'obra és de 9 mesos. Es preveu una producció estimada anual de 9.975 MWh (8.902 + 1.095 en bateries) i un estalvi d'emissions de CO₂ anual de 7.734,615 de CO₂. Es presenten tres alternatives d'ubicació el PFV i un mínim estudi descriptiu d'alternatives. S'escull l'alternativa sense fer una vertadera anàlisi comparativa entre diferents paràmetres valorats i ponderats (llargària de línia, forma irregular i fragmentació del PFV, distància a nuclis urbans, superfície i tipologia de vegetació afectada, distància a parcs fotovoltaics, proximitat a torrents, existència de risc d'incendi, etc.). En definitiva, no es pot establir que, comparativament, l'alternativa escollida sigui la més adient des del punt de vista ambiental.
2. La parcel·la escollida està situada en sòl rústic general (SRG), sense afecció a cap espai de rellevància ambiental, Hàbitat d'Importància Comunitària (HIC), espècie de fauna i flora catalogada i/o amenaçada, segons consulta al visor de la IDEIB i documentació aportada. Tampoc es veu afectat per Àrees de Prevenció de Riscos (APRs), tot i que la zona boscosa de la parcel·la aferrada al PFV està classificada també com a zona ZAR (Zona d'Alt risc d'incendi). La parcel·la objecte d'estudi es veu travessada per dos tálvegs que són objecte d'estudi d'inundació. A la zona hi ha dos avencs.
3. Característiques del potencial impacte: atès que no s'indiquen clarament els impactes associats a la llargària de la línia, la superfície i tipologia de vegetació afectada, tant per la instal·lació de les plaques com pel perímetre de la franja per perill de foc; i les conseqüències de la fragmentació en grups del parc: impacte paisatgístic que crea un parc fragmentat i irregular com aquest, separats per sementers (vegetació i parets afectades, instal·lació de més elements, cables, connectors, etc); no hi ha suficients evidències per establir que l'alternativa escollida sigui la més escaient des del punt de vista ambiental.

6. Conclusions de l'informe d'impacte ambiental

Primer: SUBJECTAR a avaluació d'impacte ambiental ordinària el projecte refós de Parc Fotovoltaic Gorila. Pol. 44 Parc. 281 i 282. T.M. Llucmajor atès que no es pot evidenciar que no pugui tenir efectes significatius sobre el medi ambient d'acord amb els criteris de l'annex III de la Llei 21/2013. L'estudi d'Impacte Ambiental contindrà com a mínim el que estableixen l'article 35 de la Llei 21/2013 de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, en els termes desenvolupats a l'Annex VI, i l'article 17.4 de la Llei 12/2016, de 17 d'agost, d'avaluació ambiental de les Illes Balears en matèria de paisatge, així com les consideracions del present informe i següents:

1. S'hauran de presentar alternatives viables i realitzar un estudi d'alternatives en la forma que es determina a l'annex VI de la Llei 21/13 d'avaluació d'impacte ambiental. S'hauran de comparar les alternatives en funció de diferents paràmetres (longituds de les línies, forma regular o irregular del parc, fragmentació el parc, distància a nuclis urbans, vegetació afectada, distància a parcs fotovoltaics, proximitat a torrents, existència de risc d'incendi, distància a espais protegits, etc.) que es ponderaran per establir quina és la millor opció des del punt de vista ambiental. S'hauran d'analitzar i valorar els impactes de l'alternativa escollida, justificant molt bé que, tot i tenir una forma fragmentada, una massa densa arbòria que s'ha de tallar per l'alt risc d'incendi i una llargària elevada de línia soterrada, entre d'altres, segueix sent la millor opció des del punt de vista ambiental.
 2. S'hauran de presentar mesures per evitar l'electrocució d'avifauna en el punt de connexió, si s'escau. A més, s'ha de preveure fer les obres fora de l'època de reproducció de les aus, és a dir, no es poden realitzar entre els mesos de febrer i juny, ambdós inclosos.
 3. S'hauran d'incloure les prescripcions indicades per les administracions.
 4. L'EIA haurà d'indicar l'existència o no d'un dipòsit per a l'emmagatzematge de l'aigua que s'utilitzarà per a la neteja de les plaques solars, el possible reg de la franja vegetal perimetral plantada amb plantes autòctones de baix consum hídric. A més, del volum d'aigua utilitzada i justificació de la seva procedència (camions cisterna i/o pou legalitzat amb l'ús corresponent).
 5. S'haurà de garantir que les subjeccions de les plaques es realitzen de materials correctes i preparats per a la intempèrie que no generin impactes sobre el sòl.
 6. S'haurà de manifestar el compromís del promotor de realitzar la sembra de cultius herbacis a l'àrea del parc i poder complementar amb l'explotació de ramaderia. Quedarà prohibit l'ús de pesticides i altres verins al terreny del parc fotovoltaic per tal de permetre la comptabilització amb l'activitat ramadera.
 7. Referent a l'apantallament perimetral, s'haurà d'indicar la distància a cobrir i el número i tipologia d'exemplars. Estarà constituïda per una combinació d'estrat arbori i arbustiu i es crearà en la totalitat del perímetre de la parcel·la d'actuació. Haurà d'estar formada per les plantes autòctones, preferentment de l'entorn més proper, arbòries (port mitjà o gran, entre 1,5 i 2 metres) i arbustives, de baix requeriment hídric i amb una densitat suficient (la separació entre els peus sembrats serà d'1 m). S'ha d'assolir l'alçada de 3 metres en un terme màxim de 3 anys. Hauran de disposar d'un sistema de reg, ja sigui automàtic o manual durant els 3 primers anys, especialment durant els mesos estivals en horari de menor intensitat lumínica. Es faran revisions periòdiques, manteniment, neteja i reposició d'exemplars morts durant tota la vida del parc. Cal evitar el bruc al tancament de la parcel·la i donar compliment a les condicions d'integració paisatgística i ambiental recollides a la norma 22 del PTIM.
 8. L'Estudi d'Incidència Paisatgística haurà de presentar simulacions (fotomuntatge o limfografies) de les visuals abans i després d'implementar la barrera vegetal.
 9. L'Estudi d'Impacte Ambiental haurà de presentar mesures correctores i preventives específiques, (indicant l'objectiu, descripció, moment d'aplicació, encarregat de gestionar-les), per a cada una de les fases del projecte. S'haurà de detallar com es farà la restitució i restauració dels terrenys afectats, incloure el cost i un pla de gestió referent al desmuntatge i gestió dels residus un cop finalitzada la vida útil de la instal·lació. S'ha de donar compliment al que estableix al Reial Decret 110/2015, de 20 de febrer, sobre residus d'aparells elèctrics i electrònics i la resta de normativa en matèria de residus.
 10. El Pla de Vigilància Ambiental haurà de definir uns indicadors clars i específics per fer el seguiment objectiu i documentat de l'efectivitat de les mesures correctores i preventives a cada una de les fases del projecte. A més, inclouran les actuacions que es duren a terme en el cas que les mesures no obtinguin el resultat desitjat.
 11. Es preveurà la contractació d'un auditor ambiental atès que el projecte supera el milió d'euros d'acord amb l'article 29.2 de la Llei 12/2016, de 17 d'agost, d'avaluació ambiental de les Illes Balears, que serà responsable de vigilar que es compleixin les mesures preventives i correctores a aplicar en totes les fases del projecte, principalment respecte a la pantalla vegetal, el seguiment ambiental i el desmantellament; a més de l'elaboració d'informes.
 12. L'EIA i el projecte hauran d'incloure un apartat amb l'especificació del pressupost corresponent a la vigilància i seguiment ambiental en les fases d'obra, explotació i desmantellament, així com prescriu el punt 6 de l'annex VI de la Llei 21/13 d'avaluació ambiental.
 13. S'haurà d'indicar si es compatibilitza el parc fotovoltaic amb l'activitat agrària, indicant com es realitza si és el cas.
- D'acord amb l'article 39 de la Llei 21/2013, en el procediment substantiu, el promotor presentarà una sol·licitud d'inici de l'avaluació d'Impacte Ambiental ordinària, juntament amb la documentació tècnica del projecte i l'Estudi d'Impacte Ambiental.
- D'acord amb l'article 36 de la Llei 21/2013 l'òrgan substantiu sotmetrà el projecte i l'estudi d'Impacte Ambiental a informació pública per un termini no inferior a trenta dies, mitjançant la publicació en el BOIB i a la seva seu electrònica. A més, tal com es preveu a l'article 37 de la Llei 21/2013, simultàniament al tràmit d'informació pública, l'òrgan substantiu consultarà les administracions públiques afectades i a les persones interessades. Es considera que les administracions públiques afectades i les persones interessades a consultar són les mateixes consultades en aquesta tramitació, junt amb el Gob, que s'haurà de consultar.

No obstant això, s'ha de tenir en compte que, de l'informe DESFAVORABLE del Servei d'agricultura, es desprèn la possible inviabilitat del projecte vist el que disposa l'article 118.2 de la llei 3/2019, de 31 de gener, agrària de les Illes Balears, la qual cosa es comunica als efectes que pertoquin.

Segon.- Es publicarà el present informe d'Impacte Ambiental que actua com a document d'abast, a la seu electrònica de la CMAIB i al Butlletí Oficial de les Illes Balears, d'acord amb el que disposa l'article 47.3 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental. A més, es donarà compte al Ple de la CMAIB i al subcomitè d'AIA.

Tercer. L'informe d'Impacte Ambiental no serà objecte de cap recurs, sense perjudici del que escaigui en via administrativa o judicial davant de l'acte, si és el cas, d'autorització del projecte, d'acord amb el que disposa l'article 47.6 de la Llei 21/2013.

Quart.- Aquesta resolució s'emet sense perjudici de les competències urbanístiques, de gestió o territorials de les administracions competents i de les autoritzacions o informes necessaris per a l'obtenció de l'autorització.

Palma, 3 de juny de 2021

El president de la CMAIB

Antoni Alorda Vilarrubias

